

Hasan Džafić

SVEMU UPRKOS ILI DRUGA DECENIJA FESTIVALA BH DRAME

Bosansko narodno pozorište Zenica je i ove godine, jedanaesti put zaredom, uspješno produciralo Festival bosanskohercegovačke drame, teatarsku manifestaciju koja zorno pokazuje u kojoj mjeri razvoj kulturnog i umjetničkog života jedne sredine ovisi od entuzijazma, hrabrosti i vizionarskih ideja pojedinca – predanih poslenika, bolje rečeno, posvećenika te iste kulture i umjetnosti. Naime, ne tako davno, u proljeće 2002. godine, Radovan Marušić, dugogodišnji direktor BNP-a, uz pomoć i podršku rukovodilaca ostalih bosanskohercegovačkih pozorišta, pokrenuo je u Zenici Festival bh. drame. Bolje

mjesto za održavanje ovakvog festivala od BNP-a Zenica nije se moglo naći, imajući na umu, prije svega, tehničke i organizacijske kapacitete kojima raspolaže zeničko Pozorište. I, evo, uprkos kompleksnoj situaciji i problemima u kojima se nalazi bosanskohercegovačko društvo u procesu tranzicije, svim nedaćama uprkos, Festival bh. drame je “zakoračio” u drugu deceniju svog postojanja. Mada još uvijek živi svoje “proljeće” i “mladost”, usuđujemo se reći da Festival polako ulazi u svoje “ljetno”, to jest u svoje “zrelo doba”.

Festival bh. drame je utemeljen po uzoru na Marulićeve dane i Ste-

rijino pozorje, dakle, inicijalno je promišljan da bude festival “nacionalne”, u konkretnom slučaju “državne” drame. On je to, vremenom, doista, i postao. Sumnja da će se, kao takav, “podudariti” sa ostalim teatarskim festivalima u BiH, prije svega sa onim koji se održava u Brčkom, pokazala se neopravdanom. Zenički i brčanski festival su, po mnogočemu, različiti i oba imaju opravdane razloge svog postojanja. U svim svojim mijenama i permanentnom razvoju, Festival bh. drame je “prebolovao sve dječije bolesti”, te se sada, jedanaest godina od njegovog pokretanja, u potpunosti stabilizirao i dobio željeni profil. S pravom se može reći da Festival ima državni značaj, ako ne i regionalni.

Pokušat ćemo, u najkraćem, predstaviti Festival bh. drame.

Festival se, dakle, održava u Zenici, svake godine, tokom maja. Producira ga Bosansko narodno pozorište Zenica, u okviru svog redovitog godišnjeg plana i programa rada. (Po tome je jedinstven.) Stalni izvori finansiranja Festivala su budžetski fondovi Općine Zenica, Zeničko-dobojskog kantona, Federacije BiH, i države BiH. Po-

vremeni izvori finansiranja Festivala su donacije sponzora i partnera Festivala i BNP-a Zenica. Osnovni cilj i zadaća Festivala bh. drame, kako stoji u njegovom Pravilniku, su: afirmiranje i razvoj bosanskohercegovačke dramske književnosti i ukupnog teatarskog života na prostoru države Bosne i Hercegovine, te unapređenje i promidžba svih pozitivnih vrijednosti bosanskohercegovačkog društvenog života i univerzalnih vrijednosti ljudskog društva. Pravo učešća na Festivalu imaju profesionalni teatri i *ad hoc* teatarske trupe iz Bosne i Hercegovine i svijeta, koje na repertoaru imaju teatarsku predstavu inscensiranu na osnovu predložka bosanskohercegovačkog autora. U bosanskohercegovačke autore se, po spomenutom Pravilniku, ubrajaju svi stvaraoci koji po prirodi stvari pripadaju bosanskohercegovačkom kulturnom i umjetničkom miljeu, a posebno: stvaraoci koje recentna književna i teatarska kritika svrstava u bosanskohercegovačke autore; stvaraoci koji su porijeklom iz Bosne i Hercegovine, a koji su stvarali ili stvaraju u inostranstvu, ali su Bosnu i Hercegovinu smatrali ili je smatraju svojom domovinom; stvaraoci koju su, bez obzira na svoje

porijeklo, živjeli i stvarali (ili žive i stvaraju) na teritoriji države Bosne i Hercegovine; stvaraoci čiji su život i/ili djelo neraskidivo vezani za Bosnu i Hercegovinu, a koji se argumentirano mogu svrstati u bosanskohercegovačke autore; te stvaraoci koji su se javno izjašnjavali ili se izjašnjavaju i kao bh. autori.

Festival bh. drame je festival takmičarskog tipa, što određuje načine njegove pripreme i realizacije. To, pored ostalog, znači da ima selektora i stručni žiri. Stručni žiri dodjeljuje ukupno deset festivalskih nagrada i to: nagradu “Miodrag Žalica” za najbolji dramski tekst; nagrade za najbolju dramaturgiju, predstavu u cjelini, režiju, glumačka ostvarenja glumca, glumice i mladog glumca/glumice; nagradu za najbolju epizodnu ulogu, scensku muziku, scenski pokret, te nagradu “Radovan Marušić” za najbolje likovno oblikovanje predstave. Po jednu nagradu za najbolju predstavu dodjeljuju, također, žiri publike i žiri novinara. Direkcija Festivala dodjeljuje specijalnu nagradu “Adem Čejvan”, dugogodišnjem, zaslužnom i uglednom bosanskohercegovačkom glumcu/glumici. Nagrade, nažalost, nisu novčane,

što ne znači da ubuduće neće biti. Sastoje se od plakete i umjetnički oblikovanog reljefa na kojem je stilizirano prikazan portal Zgrade BNP-a.

Festival bh. drame povremeno ima i funkciju producenta, pa često producira festivalsku predstavu dramskog teksta bh. autora. Nakon svake predstave iz takmičarskog programa Festivala, moderira se razgovor o predstavi, tzv. “okrugli sto”.

Osim takmičarskog programa, tokom Festivala organizira se bogat i raznovrstan prateći program, koga čine izvedbe predstava, promocije knjiga, teatrološke izložbe i drugi podesni sadržaji.

Festival će u skoroj budućnosti pokrenuti i konkurs sa nagradom za najbolji originalni dramski tekst, a u planu je i pokretanje izdavačke djelatnosti. Sve će to doprinijeti daljem razvoju, afirmaciji i stimuliranju bosanskohercegovačke dramske književnosti i teatarskog života u najširem značenju tih sin-tagmi.

U takmičarskom programu ovogodišnjeg, jedanaestog po redu, Festivala bh. drame izvedeno je

sedam predstava: dvije inscenirane po predlošcima suvremenih bosanskohercegovačkih autora (Radmila Smiljanić i Almir Imširević), jedna na osnovu dramatizacije proze (Ivo Andrić), jedan na osnovu teksta iz baštine bh. dramske književnosti (Alija Isaković), te tri predstave čiji su reditelji potpisani i kao autori predložka (Selma Spahić i Oliver Frljić). U pratećem programu izvedene su tri predstave i jedan kon-

cert, postavljene su dvije teatrološke i jedna likovna izložba, organizirane su četiri promocije knjiga, kao i drugi sadržaji. Festival je u cjelini posvećen uspomeni na Radmilu Preininger, nedavno preminulu glumicu BNP-a Zenica i prvu direktoricu Festivala, a protekao je u znaku obilježavanja osamdesete godišnjice rođenja i petnaest godina od smrti bh. dramatičara, književnika Alije Isakovića.